

Halden kommune

Arkivkode: 223
Arkivsaksnr: 2008/613-59
Journal dato: 19.08.2019
Saksbehandler: Gina Finsrud

Utvalgssak

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Kommunestyret		
Utsendte vedlegg		
1	Fylkestinget 20.6.2019 - Vedtak om å overføre aksjer i Haldenvassdragets Kanalselskap	
2	Fylkestinget 20.6 2019 - Saksframlegg overføring av aksjer i Haldenvassdragets Kanalselskap	
3	Aremark kommune - Vedtak om overføring av aksjer i Haldenvassdragets Kanalselskap AS	
Medsaksbehandlere		
<navn>	<adm.enhet>	<beskrivelse av bidrag til saken>

Overføring av aksjer fra Østfold fylkeskommune til eierkommunene

Denne saken er utredet etter prinsippet for fullført saksbehandling.

Sammendrag av saken:

I forbindelse med forvaltningsrevisjon av Haldenvassdragets Kanalselskap AS og Regionreformen er det satt ned et arbeidsutvalg for de offentlige eierne i Haldenvassdragets Kanalselskap AS for å finne en felles eierstrategi for selskapet.

Fylkestinget understreker at det er viktig at midler selskapet får fra bl.a. Riksantikvaren ikke settes i spill.

Fylkestinget behandlet saken 20.6 2019 med følgende vedtak:

1. Østfold Fylkeskommune trekker seg ut av eierskapet i Haldenvassdragets Kanalselskap.
2. Østfold Fylkeskommune gir økonomisk driftsstøtte til kanalselskapet for finansiering av drift, skjøtsel og forvaltning av kulturminnet, tilsvarende det støttebeløpet som kommunene i Østfold gir. Det utarbeides en avtale mellom kommunene som forelegges fylkesutvalget til orientering.
3. Fylkeskommunen kan gi økonomisk støtte til eventuelle utviklingsprosjekter i regi av Regionalparken og/eller kanalselskapet, vurdert på lik linje og etter samme kriterier som andre søknader.

Samme dag, 20.6 2019 ble saken behandlet i Aremark kommunestyre med følgende vedtak:

- Aremark kommune mener det er Østfold Fylkeskommune som er rette eier av alle aksjene i Haldenvassdragets Kanalselskap AS. Det er Østfold Fylkeskommune som tildeles økonomisk midler og har ansvar for det nasjonale kulturminnet Haldenkanalen.
- Aremark kommune skal ikke ta imot aksjer fra Østfold Fylkeskommune i Haldenvassdragets Kanalselskap AS
- Aremark kommune ønsker å fratre som aksjonær i Haldenvassdragets Kanalselskap AS

Rådmannens innstilling:

- Halden kommune mener det er Østfold Fylkeskommune som er rette eier av alle aksjene i Haldenvassdragets Kanalselskap AS. Det er Østfold Fylkeskommune som tildeles økonomisk midler og har ansvar for det nasjonale kulturminnet Haldenkanalen.
- Halden kommune skal ikke ta imot aksjer fra Østfold Fylkeskommune i Haldenvassdragets Kanalselskap AS
- Halden kommune ønsker å fratre som aksjonær i Haldenvassdragets Kanalselskap AS

Saksutredning:

Bakgrunn

Østfold Fylkeskommune er største eier av Haldenvassdragets Kanalselskap AS (HK). De øvrige eierne er kommunene langs vassdraget, Haldenvassdragets brukseierforening og private eiere:

Eiere av Haldenvassdragets Kanalselskap AS	Eierandel
Østfold Fylkeskommune	17,77%
Haldenvassdragets Brukseierforening	17,08%
Halden Kommune	15,47%
Marker Kommune	11,02%
Haldenvassdragets Kanalselskap	10,54%
Aremark Kommune	10,22%
Aurskog-Høland Kommune	9,99%
Stangeskovene AS	1,17%
Andre	6,74%

Selskapets formål er: *«Drift og vedlikehold av selskapets anlegg samt utvikling av Haldenvassdraget og det som står i forbindelse med dette formålet, herunder ivaretagelse av de kulturhistoriske verdier selskapet representerer, og således kunne tilby allmennheten opplevelsesprodukter og berørte kommuner og fylkeskommuner tjenester/ytelser knyttet til Haldenvassdraget».*

Fra og med 2013 kom Haldenkanalen på Riksantikvarens bevaringsprogram for tekniske- og industrielle kulturminner. Gjennom bevaringsprogrammet får HK økonomisk og faglig bistand til istandsetting og vedlikehold av kulturminner langs vassdraget.

Fylkestinget vedtok 5.12 2018 følgende:

«Det pågår nå en forvaltningsrevisjon av HK. I lys av denne bør det igangsettes et arbeid mellom eierne av selskapet, med formål å få eierne til å samle seg rundt en felles eierstrategi for selskapet. Det er i den forbindelse viktig at avtalen mellom aksjonærene som omhandler tilskudd til drift av selskapet gjennomgås og fornyes hvis det er formålstjenlig....»

Som følge av Regionreformen får fylkeskommunen overført/delegert en rekke nasjonale oppgaver. Det medfører at fylkeskommunen ved tildeling av tilskudd selv risikerer å stå som søker, hvilket innebærer en uheldig rolleblanding.

Arbeidsutvalg for offentlige eiere

Det er opprettet et arbeidsutvalg for de offentlig eierne i HK der ordfører i Aurskog-Høland, Marker og Aremark, varaordfører i Halden og komitéleder i Nærings- og kulturkomiteen i Østfold Fylkeskommune, samt administrasjonen i fylkeskommunen deltar.

Kommunene er bekymret for økonomien i selskapet. Det er enighet om at hovedoppgavene som skal finansieres er:

1. Skjøtsel av kulturminnet, inkl. bygningsmassen

2. Drift av slusene
3. Parkforvaltning ved kulturminnet

Konklusjonen så langt er at kommunene kan være enige i at fylkeskommunens eierskap/aksjer overføres til kommunene dersom det ligger en tilstrekkelig, langsiktig økonomisk forpliktelse i bunnen fra fylkeskommunens side.

Det ble besluttet å utforme et «omfangsnotat» til politisk behandling senest juni 2019.

Fylkestinget behandlet saken 20.6 2019 med følgende vedtak:

1. Østfold Fylkeskommune trekker seg ut av eierskapet i Haldenvassdragets Kanalselskap.
2. Østfold Fylkeskommune gir økonomisk driftsstøtte til kanalselskapet for finansiering av drift, skjøtsel og forvaltning av kulturminnet, tilsvarende det støttebeløpet som kommunene i Østfold gir. Det utarbeides en avtale mellom kommunene som forelegges fylkesutvalget til orientering.
3. Fylkeskommunen kan gi økonomisk støtte til eventuelle utviklingsprosjekter i regi av Regionalparken og/eller kanalselskapet, vurdert på lik linje og etter samme kriterier som andre søknader.

Samme dag, 20.6 2019 ble saken behandlet i Aremark kommunestyre. Saken ble lagt fram uten innstilling, og vedtaket ble:

- Aremark kommune mener det er Østfold Fylkeskommune som er rette eier av alle aksjene i Haldenvassdragets Kanalselskap AS. Det er Østfold Fylkeskommune som tildeles økonomisk midler og har ansvar for det nasjonale kulturminnet Haldenkanalen.
- Aremark kommune skal ikke ta imot aksjer fra Østfold Fylkeskommune i Haldenvassdragets Kanalselskap AS
- Aremark kommune ønsker å fratre som aksjonær i Haldenvassdragets Kanalselskap AS

Rådmannens vurdering:

Halden kommune har jobbet målrettet i flere år med å komme ut av ROBEK registeret og få økonomien i balanse. Signaler fra Regjering og Storting er at kommunene vil bli pålagt flere og mer komplekse oppgaver fremover, og de økonomiske rammene blir stadig trangere. Det gjør at Halden kommune må søke å konsentrere innsatsen om å løse de lovpålagte oppgavene og søke å komme ut av andre økonomiske og administrative forpliktelser. I denne sammenheng er det ikke ønskelig å ta over en større eierandel og forpliktelse i Haldenvassdragets Kanalselskap.

Konklusjon

Østfold Fylkeskommune har vedtatt å gi økonomisk driftsstøtte til kanalselskapet for finansiering av drift, skjøtsel og forvaltning av kulturminnet, tilsvarende det støttebeløpet som kommunene i Østfold gir, men de ønsker å trekke seg ut av eierskapet.

Halden kommune vil i framtiden ha behov for både økonomiske og administrative ressurser til å løse stadig mer komplekse lovpålagte oppgaver. I denne sammenheng ønsker ikke Halden kommune å overta en større eierandel og forpliktelse i Haldenvassdragets Kanalselskap, men heller å avhende alle aksjene på sikt.

Dokumentet er elektronisk godkjent av:

<Jens-Petter Berget>